

लोक सेवा आयोग

सम्माननीय राष्ट्रपति समक्ष लोक सेवा आयोगको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को वार्षिक प्रतिवेदन पेश गरिएको

प्रेस विज्ञप्ती

लोक सेवा आयोगले सम्वत् २०८० साल असोज २५ गते बिहीवारका दिन आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को वार्षिक प्रतिवेदन सम्माननीय राष्ट्रपति समक्ष पेश गरेको छ । नेपालको संविधानको धारा २९४ मा संवैधानिक निकायले आफूले गरेको कामकारबाहीको वार्षिक प्रतिवेदन राष्ट्रपति समक्ष पेश गर्नुपर्ने उल्लेख छ । साथै लोक सेवा आयोग ऐन, २०७९ को दफा ४३ मा आयोगले आफूले गरेका काम कारबाहीको वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले ३ महिनाभित्र राष्ट्रपति समक्ष पेश गर्नुपर्ने र प्रतिवेदनमा उल्लेख गर्नुपर्ने कुराहरु सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ । संविधानमा व्यवस्था भए अनुरूप लोक सेवा आयोगले विक्रम सम्वत् २०१६ सालदेखि हरेक वर्ष आफ्नो वार्षिक प्रतिवेदन राष्ट्रप्रमुख समक्ष पेश गर्दै आएको छ । राष्ट्रपतिले प्रधानमन्त्री मार्फत त्यस्तो प्रतिवेदन संघीय संसद समक्ष पेश गर्न लगाउने संवैधानिक व्यवस्था रहेको छ । आयोगबाट आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को कामकारबाही समेटी प्रस्तुत भएको यो प्रतिवेदन चौसठ्ठीऔं वार्षिक प्रतिवेदन हो ।

आयोगका तर्फबाट वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्दै माननीय अध्यक्ष माधव प्रसाद रेग्मीले प्रतिवेदनमा समावेश भएका विषयका बारेमा विवरण प्रस्तुत गर्नुभयो । प्रतिवेदन ग्रहण गर्दै सम्माननीय राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलज्यूले नेपाली जनताको आस्था र विश्वासको धरोहरका रूपमा रहेको लोक सेवा आयोगले गरेका कामको प्रशंसा गर्दै आयोगले प्रभावकारी रूपमा योग्य, दक्ष र सक्षम कर्मचारी छनोट गर्दै जाने, सार्वजनिक प्रशासनलाई स्वच्छ र समावेशी बनाउन आयोग सफल हुनेमा विश्वास व्यक्त गर्नुभयो । सम्माननीय राष्ट्रपतिले पेश भएको प्रतिवेदनमा दिईएका सुझावलाई समयमा नै सम्बोधन गर्न सरकारको ध्यानाकर्षण गराउने समेत उल्लेख गर्नुभयो ।

वार्षिक प्रतिवेदनमा आयोगको कार्यसम्पादनका आधारहरु, प्रशासनिक तथा वित्तीय स्थिति, विज्ञापन र दरखास्त सम्बन्धी विवरण, परीक्षण प्रविधि, शैक्षिक योग्यता र पाठ्यक्रम निर्धारण सम्बन्धमा आयोगबाट भए गरेका कार्यहरु, परीक्षा सञ्चालन र उत्तरपुस्तिका परीक्षण, अन्तर्वार्ता तथा सिफारिस, समावेशी पदपूर्ति, सुरक्षा निकाय तथा सङ्गठित संस्थाको पदपूर्तिका लागि सञ्चालन भएका लिखित परीक्षा तथा लिखित परीक्षाबाट उम्मेदवार छनौट भएको विवरण, विभिन्न सेवा सम्बन्धी कानूनमा दिइएको परामर्श र बहुवा उजुरीमा आयोगबाट भएका निर्णय सम्बन्धी विवरण समावेश हुनुका साथै आयोगबाट विगतका प्रतिवेदनमा प्रस्तुत सुझाव कार्यान्वयनको स्थिति तथा सार्वजनिक सेवामा गर्नुपर्ने सुधार लगायत विषयमा सुझावहरु समेटिएको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को अवधिमा आयोगबाट सम्पादन भएका मुख्य-मुख्य कार्यहरु:

१. विभिन्न सेवा सञ्चालन गर्ने निकायहरूबाट रिक्त पदपूर्तिका लागि आयोगमा आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को अवधिमा बहुवातर्फ, ९ सय ९०, आन्तरिक प्रतियोगितातर्फ २ सय ८९, खुला प्रतियोगितातर्फ १ हजार ८० तथा महिला, आदिवासी/जनजाति, मधेसी, दलित, अपाङ्ग र पिछडिएको क्षेत्रका समावेशी समूहतर्फ जम्मा १ हजार ६ गरी कूल ३ हजार ३ सय ५७ पदका

लोक सेवा आयोग

लागि १ हजार ६ सय १६ ओटा विज्ञापन तथा बहुवा सूचना प्रकाशन गरी दरखास्त माग गरिएको थियो ।

२. आन्तरिक तथा खुला प्रतियोगितात्मक विज्ञापनबाट लोक सेवा आयोगको अनलाइन दरखास्त प्रणालीमा कूल ४ लाख ८३ हजार २ सय ३ दरखास्त प्राप्त भएका थिए ।
३. आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा नेपालका ७७ वटै जिल्लाबाट दरखास्त परेको छन् । सबैभन्दा अधिक दरखास्त पर्ने पाँच जिल्लाहरु क्रमशः सर्लाही, बारा, रौतहट, महोत्तरी र धनुषा रहेका छन् । उक्त पाँच जिल्लाबाट कुल ८१ हजार ४ सय ३ अर्थात् १७ प्रतिशत दरखास्त परेका छन् । सबैभन्दा न्यून दरखास्त पर्ने पाँच जिल्लाहरुमा मनाङ, मुस्ताङ, रसुवा, म्याग्दी र डोल्पा रहेका छन् । यी जिल्लाबाट कुल ३ हजार ७३ अर्थात् ०.६३ प्रतिशत मात्र दरखास्त परेको थियो ।
४. यस अवधिमा आयोगबाट निजामती सेवातर्फ सञ्चालित विभिन्न लिखित परीक्षाहरुमा ४५ हजार ७ सय १५ महिला र ८४ हजार ७ सय ६ पुरुष गरी कूल १ लाख ३० हजार ४ सय २१ उम्मेदवार सम्मिलित भएका छन् । परीक्षामा अनियमितता गर्ने १९ महिला र २४ पुरुष गरी जम्मा ४३ जना उम्मेदवार कारवाहीमा परेका थिए ।
५. आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को अवधिमा निजामती सेवातर्फ महिला १ हजार ९९ र पुरुष २ हजार ५ सय ७६ गरी कुल ३ हजार ६ सय ७५ उम्मेदवार स्थायी नियुक्तिका लागि सिफारिस भएका छन् । सबैभन्दा बढी उम्मेदवार सिफारिस हुने पाँच जिल्लामा क्रमशः गुल्मी, स्याङ्जा, सर्लाही, जुम्ला र धनुषा रहेका छन् । मनाङ र मुस्ताङ जिल्लाका कुनै पनि उम्मेदवार सिफारिस हुन सकेनन् । मधेश प्रदेशबाट सबैभन्दा बढी ६ सय ८४ र सुदूरपश्चिम प्रदेशबाट सबैभन्दा कम ३ सय ९१ उम्मेदवार सिफारिस भएका छन् ।

यस आर्थिक वर्षमा सिफारिस हुने उम्मेदवारहरुको औसत उमेर २८ वर्ष रहेको छ । प्रतिवेदन अवधिमा सिफारिस भएका कूल ३ हजार ६ सय ७५ पद मध्ये आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा भएका विज्ञापनबाट ६ सय ४८, आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा भएका विज्ञापनका १ हजार ६ सय २३, आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ मा भएका विज्ञापनका १ हजार १ सय ५२, र आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा भएका विज्ञापनबाट २ सय ५२ गरी जम्मा ३ हजार ६ सय ७५ पद सिफारिस भएका छन् । कोभिड-१९ महामारी, कर्मचारी समायोजन आदि विषयमा सम्मानित अदालतमा मुद्दा परी तोकिएको समयमा परीक्षा सञ्चालन हुन नसकेकोले त्यसरी अवरुद्ध भएका अघिल्ला वर्षका धेरै विज्ञापनको पदपूर्तिको कार्य प्रतिवेदन अवधिमा सूचारु गरी उल्लेख्य संख्यामा उम्मेदवार सिफारिस गरिएको थियो ।

६. प्रतिवेदन अवधिमा समावेशी समूहतर्फका विज्ञापनबाट महिलातर्फ ५ सय, आदिवासी/जनजातितर्फ ४ सय १, मधेसीतर्फ ३ सय १०, दलिततर्फ १ सय ३, अपाङ्गतर्फ ५८ र पिछडिएको क्षेत्रतर्फ ५८ गरी कुल १ हजार ४ सय ६० उम्मेदवार स्थायी नियुक्तिका लागि सिफारिस भएका छन् । प्रतिवेदन अवधि सहित पछिल्लो १६ वर्षमा सबै समावेशी समूहबाट गरी कुल २४ हजार १ सय ५२ उम्मेदवारहरु स्थायी नियुक्तिका लागि सिफारिस भएका छन् ।
७. आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को अवधिमा सुरक्षा निकाय एवं संगठित संस्थाका कर्मचारी सेवा शर्त सम्बन्धी कानून तथा विभागीय सजाय लगायतका विषयमा ४७ ओटा परामर्श प्रदान गरिएको छ । विभिन्न बहुवा समितिबाट बहुवा सम्बन्धी कुल १ सय ९ ओटा सिफारिस भएकोमा विभिन्न सिफारिस उपर २६ ओटा उजुरी आयोगमा प्राप्त भई उजुरी सम्बन्धी कारवाही पश्चात विभिन्न ५ ओटा बहुवा संशोधन गर्ने गरी निर्णय भएको छ । त्यसैगरी विभिन्न निकायका राजपत्राङ्कित

लोक सेवा आयोग

आठ र राजपत्र अनंकित चार गरी कूल १२ जना कर्मचारीलाई विभिन्न विभागीय सजाय गर्ने गरी परामर्श प्रदान गरिएको छ ।

८. आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को अवधिमा विभिन्न सेवा, समूह र श्रेणीका १७ ओटा नयाँ पाठ्यक्रमहरू निर्माण भएका छन् भने विभिन्न सुरक्षा निकाय तथा सङ्गठित संस्थाका ४ सय ४४ ओटा पदका पाठ्यक्रमहरू परिमार्जन भएका छन् ।
 ९. आर्थिक वर्ष २०७३/०७४ देखि नै आयोगले सुरक्षा निकाय तथा सङ्गठित संस्थाहरूको पदपूर्तिका लागि लिखित परीक्षा सञ्चालन गर्दै आएको छ । हाल सुरक्षा निकाय सहित ९९ ओटा संस्था/निकायहरूको पदपूर्ति प्रक्रियामा आयोगको प्रतिनिधित्व रहेको छ ।
 १०. आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को अवधिमा आयोगबाट ४ ओटा सुरक्षा निकाय र ४० ओटा सङ्गठित संस्थाका १८ हजार ६ सय ५६ पदमा पदपूर्तिका लागि विज्ञापन प्रकाशन गर्ने सहमति प्रदान गरिएको थियो । सहमती प्रदान गरिएका सम्बन्धित संस्थाबाट ६ सय ३ ओटा विज्ञापन प्रकाशन गरी २ लाख ५८ हजार ८३ उम्मेदवारले दरखास्त पेश गरेको विवरण प्राप्त भएका छन् । प्रतिवेदन अवधिमा सहमति प्रदान गरिएबमोजिम ३० ओटा निकायका विभिन्न विज्ञापनका लागि लिइएका लिखित परीक्षामा सुरक्षा निकायतर्फ ९८ प्रतिशत र सङ्गठित संस्थातर्फ ३९ प्रतिशत उम्मेदवारको उपस्थिति रह्यो ।
 ११. आयोगबाट सञ्चालित विभिन्न ३० ओटा निकायका लिखित परीक्षाबाट १४ हजार ३ सय ७५ उम्मेदवार छनौट गरी अन्तर्वार्ताका लागि सम्बन्धित निकायको पदपूर्ति समितिमा पठाईएको छ ।
 १२. प्रतिवेदन अवधिमा लोक सेवा आयोग ऐन, २०७९ कार्यान्वयनमा आएको छ । ऐनको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि आयोगले लोक सेवा आयोग नियमावली, २०७९ र लोक सेवा आयोग (कार्यसञ्चालन) निर्देशिका, २०७९ स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । आयोगले सुरक्षा निकाय, अन्य संघीय सेवा र सङ्गठित संस्थाका पदपूर्तिका लिइने परीक्षाको पाठ्यक्रम सम्बन्धी मापदण्ड, २०७९ स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ ।
 १३. आयोगबाट निजामती सेवा, सुरक्षा निकाय तथा सङ्गठित संस्था सहित अन्य सार्वजनिक सेवामा कर्मचारी भर्ना र छनौटको कार्य कुशल ढङ्गले सम्पादन गर्न आयोगबाट “योग्य, क्षमतावान र दक्ष जनशक्तिको छनोट र परिचालन मार्फत राष्ट्रको समग्र सम्मुनती” गर्ने दूरदृष्टि सहितको दोस्रो रणनीतिक योजना (२०७९/०८०-२०८३/०८४) कार्यान्वयनमा रहेको छ ।
 १४. आयोगले प्रतिवेदनमार्फत् प्रशासनिक संघीयतालाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न अविलम्ब संघीय निजामती सेवा ऐन जारी गर्नुपर्ने लगायत विभिन्न विषयमा १५ ओटा सुझाव समेत प्रस्तुत गरेको छ ।
- आयोगको वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्ने कार्यक्रममा आयोगका पदाधिकारीहरू, सम्माननीय राष्ट्रपतिका सल्लाहकार, लोक सेवा आयोग तथा राष्ट्रपति कार्यालयका सचिव, सम्बद्ध अन्य कर्मचारीहरू एवम् सञ्चारकर्मीहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

मिति २०८० असोज २५ गते

गीताकुमारी होमेगाई
सहसचिव एवम् प्रवक्ता